

Van de praeadvisers waren afwezig Prof. Grijndanus, die thans in Amerika vertoeft, Prof. van Gelderen en Prof. Grosheide.

Uit dit alles blijkt wel, dat de Synode niet precies zoo was samengesteld als in het begin van het jaar.

Waar er in de pers weleens bezwaar werd gemaakt, dat steeds dezelfde predikanten naar de Synode worden afvaardigd, mag er wel even op gewezen, dat zelfs in een en dezelfde Synode wisseling voorkomt.

Koninginnedag.

Het gebeurt nog al dikwijls, dat de Synode vergaderd op den jaardag onzer geboorte Vorstin.

En dan wordt vanzelf steeds de gelegenheid geboden onze edele Landsvrouwe telegrafisch geluk te wenschen.

Zoo geschiedde ook nu.

Het wordt stellig door ons niet genoeg beseft, wat zegen de Heere ons in deze Telg uit het oude Oranjehuis heeft geschonken.

Zou, wat God verhoede, ons Vorstenhuis uitserven, dan weten we niet, voor welke verwikkelingen wij zouden komen te staan.

Een hechte band, die ons volk meer samenbindt dan men wel vermoedt, zou daarmee zijn losgemaakt.

De wensch, dat onze Koningin tot in lengte van dagen ons moge regeeren, is ons uit het hart gegrepen.

Wie het hoofd buiten de Synode-kerk stak, merkte aldaar, dat er in Assen's bevolking warm Oranjebloed stroomt.

Vlaggen wapperden.

De kinderen waren getooid met breede zonnige Oranjesjerpen.

Er heerschte een ware feeststemming.

De dag werd voor de bezadigde inwoners besloten met een vuurwerk in het Asser bosch, waarvan wij bij het naar huis gaan nog eenige vuurpijlen zagen omhoogschieten.

En toen de Synode-leden, ook zij, die nog rapporten hadden te schrijven, reeds lang te bed lagen, verbraken luidruchtige stemmen de nachtelijke stilte.

In hoever hierbij de wijn was in den man en de wijsheid in de kan kunnen wij niet beoordeelen.

Commissievergaderingen.

In de openbare zitting werden de namen van personen en kerkelijke vergaderingen voorgelezen, die sympathie- of dankbetuiging of iets dergelijks hadden gezonden, alsook die van hen, die aan hun verontwaardiging, droefheid en anderszins uiting gaven. Zelfs waren er smaadbrieven bij. Natuurlijk werden die niet voorgelezen.

Assen moet nu eenmaal onder goed en kwaad gerucht doorgaan.

Daarin overkomt haar echter niets vreemds.

In publieke zitting werd voorts bijna alleen het rapport van de Commissie van Advies voorgelezen.

De bespreking kan natuurlijk alleen plaats hebben, wanneer het commissoriaal is onderzocht.

Zoo was dan de tijd voor de commissievergaderingen aangebroken.

Onderscheiden bezwaarschriften waren ingekomen, die eveneens in handen van commissies werden gesteld.

Uiteraard kan daaruit niets worden meegedeeld.

Duur der Synode.

Hoe lang zal de Synode duren?

Zoo wordt van alle kanten gevraagd.

Daarop kan thans wel geantwoord, dat deze Synode-zittingen minstens de heele week in beslag zullen nemen.

Zelfs zou het ons sterk verwonderen, indien ook nog niet een deel der volgende week er mee zal heengaan.

Voor velen is dat een tegenvaller.

Enkele weken geleden schreven wij reeds, dat het het veiligst was omtrent den duur der voortgezette Synode geen berekeningen te maken.

De weerklank der consciëntie.

De Doeg van „Het Handelsblad“ had uitgebracht, dat er iets belangrijks gaande was in onze predikantenwereld.

Zoo iets als een adresbeweging.

De Synode van Assen zou er wel wat mee te doen krijgen.

Wie zich nog onder den indruk laat brengen van deze Doeg-berichten, moest wel verontrust worden.

Wat zou er nu weer broeden?

Waarneer zouden onze kerken thans worden bedreigd?

Verleden week verscheen er een communiqué van de betrokken personen zelf, dat over deze zaak eenig uitsluitsel geeft.

Het is van den volgende inhoud:

Maandag 23 Augustus is te Utrecht een vergadering gehouden van predikanten uit de Gereformeerde Kerken, om te beraadslagen over het zenden van een adres aan de Synode van Assen, waarin zij hun onbevredigdheid en bezwaren uitspreken aangaande verschillende tuchtmaatregelen, naar aanleiding van de besluiten der Synode tegen sommige predikanten, welke maatregelen geen voldoende weerklank hebben gevonden in de consciëntie en waardoor de onrust in de Kerken eer vermeerderd dan vermindert

is; — in welk adres zij aan de Synode verzoeken „zich ernstig te willen beraden over de vraag, of in dezen weg wel moet worden voortgegaan en zoo niet, welke wijziging dan misschien in de resoluties der Synode moet worden aangebracht, waardoor wel het gezag van Gods onfeilbaar Woord onwrikbaar gehandhaafd blijve, maar anderzijds toch ook mogelijk aangedaan onrecht hersteld worde, de consciëntie-bezwaren worden ondervangen en verdere dusdanige tuchtmaatregelen achterwege kunnen blijven.“

Ofschoon meerdere tientallen van predikanten het hun tevoren toegezonden concept-adres hadden onderteekend, werd echter in bovenvermelde, goedbezochte vergadering (waar bleek, dat ook nog vele anderen er sympathie voor gevoelden, maar om verschillende redenen toch niet geteekend hadden) na breedvoerige en broederlijke bespreking geoordeeld, dat het wenschelijk was, het adres thans bij deze Synode niet in te zenden, maar eerst af te wachten, welke hare uitspraken en maatregelen zullen zijn ten opzichte van de zaken, die binnenkort bij haar ter tafel zullen komen, en hoe de uitwerking daarvan in het leven onzer Kerken wezen zal.

Besloten werd, dat van deze vergadering, welke samengeroepen was door de predikanten W. Bouwman (Leiden), Th. Ruys Jr. (Lisse) en H. Thomas (Leiden) aan de pers dit communiqué zou worden verstrekt.

Het was goed gezien van de predikanten, die het initiatief namen, dat zij hierover eenig licht verspreiden, waardoor de angel uit het Doeg-bericht wordt uitgerukt.

Wel vinden wij het jammer, dat zij niet nog meer licht ontstaken.

Want deze kaars is ten eenenmale onvoldoende om er het boek van hun klachten en bezwaren bij te lezen.

Of het wenschelijk is, dat men nu weet, hoe er eenige predikanten zijn, die over sommige beslissingen van Assen niet geheel tevreden zijn, dient betwijfeld.

Vage ontevredenheid is niet zelden ernstiger dan goed geargumenteerde bezwaren.

Bovendien zit er in dit communiqué nog al tegenstrijdigheid.

Men ziet blijkbaar in de maatregelen van Assen eenig gevaar voor de rust onzer kerken.

Men kondigt dit onder schemerachtige bewoordingen aan, maar wenscht daartegen thans nog niet te waarschuwen.

Is dit wel geheel in orde?

Moest men niet veel eerder dit standpunt innemen: wij hebben te beproeven om door tijdige waarschuwing de kerken van den verkeerden weg af te brengen?

Doch nu wil men afwachten.

Ofschoon de consciëntie er mee gemoeid is, wil men toch eerst nog eens de kat uit den boom kijken.

Men wil eens aanzien wat de Synode doet.

En dat niet alleen, maar men wil ook observeren „hoe de uitwerking daarvan in het leven onzer kerken wezen zal“.

Reageeren onze kerken er niet op op een wijze, welke onrust wekt, dan schijnt de consciëntie over haar bezwaren heen te stappen.

Valt de uitwerking niet mee, dan zal de tijd van spreken gekomen zijn.

Zoo is men dan voornemens achter de feiten aan te loopen.

Leiding gaat er van deze houding natuurlijk niet uit.

Men laat zich leiden.

Alleen wanneer het misloopt, zal men zich aandienen als de man, die dit alles heeft voorzien.

Ziedaar een van de euvelen, waaraan blijkens dit communiqué de geestesgesteldheid van deze predikanten ten opzichte van de brandende kwestie lijdt.

Toch denken wij er niet aan hun communiqué alleen van deze zijde te bekijken.

Wij vinden daarin ook reden tot waardeering.

Hoe gaarne wij ook hadden, dat zij zich rond hadden uitgesproken, blijkbaar werkt het motief van trouw aan onze kerken in hen zeer sterk.

Al kan men niet zeggen, dat zij liever ten halve keeren, zij blijven toch liever ten halve stilstaan, dan dat zij mogelijk ten heele dwalen.

Dit getuigt in elk geval van bedachtzaamheid.

Blijkbaar twijfelen zijzelf of zij wel op den rechten weg zijn.

En dat zij dan niet roekeloos doorzetten, maar zich onthouden, valt bij alles wat wij in hen niet mogen goedkeuren, toch te prijzen.

Ook dit meenen wij uit hun communiqué te mogen opmaken: hun bezwaren betreffen noch de dogmatische noch de kerkrechtelijke beslissingen van Assen in de zaak-Geelkerken, maar alleen de tuchtmaatregelen, welke de Synode uitstippelde voor predikanten, kerkeraden, classes, die zich aan den kant der schismatische kerk mochten scharen.

Wat zij precies op het oog hebben, is niet duidelijk.

Duidelijker lijkt het ons, wat zij niet op het oog hebben.

En voor dit laatste zijn we dankbaar, zij het ook niet voldaan.

Niet minder stelt het gerust, voorzover wij zulk een geruststelling nog zouden behoeven, dat er van een eenigszins uitgebreide beweging onder onze predikanten geen sprake is.

Onder de honderden predikanten onzer kerken

worden er slechts „meerdere tientallen“ bereid gevonden om een concept-adres aan de Synode te onderteekenen en zelfs die meenden bij nadere bezinning hiervan te moeten afzien.

Doch de meer dan overgrote meerderheid kent in deze geen aarzeling.

Zouden zij minder leere van consciëntie zijn dan de „meerdere tientallen“, waardoor de tuchtmaatregelen der Synode bij hen wel weerklank vonden?

De vraag, zoo gesteld, toont reeds het onhoudbare van het eenige argument, dat het communiqué tegen de tuchtmaatregelen van Assen aanvoert, n.l. dat zij geen voldoende weerklank hebben gevonden in de consciëntie.

Geen weerklank vinden in de consciëntie.

Het is een uitdrukking, welke meer gebruikt wordt.

Doch in dit geval kan zij er moeilijk mee door. Hier wordt de consciëntie voorgesteld als het orgaan, dat zich moet uitspreken over tuchtmaatregelen.

Doch zoo verlangt men iets van de consciëntie, waaraan zij nooit kan voldoen.

Immers naar Gereformeerde opvatting werkt de consciëntie niet positief, maar negatief.

Zij wijst niet aan wat goed is, maar verzet zich tegen wat kwaad is.

Wanneer de consciëntie van den christen, die nauw voor zijn God leeft, niet spreekt, dan mag hij het ertoor houden, dat hij goed handelt.

M. a. w. als de consciëntie geen weerklank geeft, in het geheel geen klank geeft, dan kan men gerust en veilig doen, wat men zich voornam.

Dat de tuchtmaatregelen van Assen geen weerklank vonden in de consciëntie is dus eigenlijk een verblifdend teken.

Men mag er uit afleiden, dat zij goed waren.

Hieruit blijkt wel, dat men moet toezien het consciëntie-argument al te licht te gebruiken.

De uitspraak der consciëntie is zeer beperkt.

Daarom staat het Woord boven de consciëntie.

Dat zij de norm ook voor onze kerkelijke handelingen.

Men argumenteere dan ook vanuit de Schrift.

Men spore daarin ook de beginselen van het kerkelijke leven op.

Zoo alleen kan er vruchtbare gedachtwisseling ontstaan.

HEPP.

PERS-SCHOUW.

Een erkenning.

Eenige dagen voordat de Asser Synode opnieuw samenkwam, heeft Prof. Dr. H. Th. Obbink haar tegenover zijn blad gerechtigd.

Het boetekleed, dat naar buiten wat te zeggen heeft, blijft nog wel achterwege.

Maar toch: de boete is er.

Want als iemand, die als hoofdredacteur van een „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur“ verantwoordelijk te stellen is voor de voorstelling, dat Dr. Geelkerken „opgejaagd wild“ was en dat de „jagers“ in Synode zijn samengekomen en dat ze inquisiteurs en meer van dat moois zijn, —

als zoo iemand, nadat maanden verlopen zijn, en het fabeltje zeer diep en zeer krachtig doorgedrongen is, eindelijk zegt: „maar de menschen, die ik jagers liet noemen, konden niet anders, ze hebben niet het wild opgejaagd, maar hun leven tegen een gevaar verdedigd“, dan is dat toch geen haar minder dan een herroeping.

Men leze, wat Prof. Obbink nu zegt in genoemd blad:

In een leertuchtkerk is dit trouwens de eenige mogelijke wijze van werken: de individuele opvattingen worden door de Synodale verboden. En er is geen hooger beroep, omdat de Synode de hoogste instantie is: de wettige en officiële uitlegger van Schrift en belijdenis. Als de Geelkerkengroep, tegen de Synode in, een Schriftopvatting mocht verdedigen, welke haar aannemelijker lijkt dan de gangbare, dan was 't met de Geref. Kerk als leertuchtkerk gedaan. Wat de Geelkerkengroep wil, is, in het verband der Geref. Kerken, niet alleen ontoelaatbaar, maar onzin; het beteekent de oplossing der Geref. Kerken als leertuchtkerken. Want nog eens: in een leertuchtkerk als de Geref. Kerken zijn, is geen andere houding denkbaar dan dat de enkeling, en inzonderheid de predikant, zich onvoorwaardelijk onderwerpt aan het Synodaal gezag. Niet alleen kerkrechtelijk, maar nog meer in belijdeniszaken. De minste seicheur moet onmiddellijk worden gedicht.

Ik weet wel, dat de Geelkerkengroep zegt, dat ze zich, tegen de Synode in, houdt aan Gods Woord, maar dat is een „afschuwelijk misverstand“, want in een leertuchtkerk als de Geref. Kerken zijn, heeft niet de enkeling, maar alleen de Synode het recht te zeggen wat volgens Gods Woord is en wat niet. Daarom is ook de beschuldiging dat de Asser-Synode zich naast of zelfs boven de Schrift plaatst, onbillijk, want een Geref. Synode moet zich boven de Schrift plaatsen. Van de Synode is geen beroep op den Bijbel, maar van den Bijbel is wel beroep op de Synode. De Synode is er de hoogste instantie. Zij heeft het laatste woord; haar woord is Gods Woord: het einde van alle tegenspraak. Wie zich daaraan niet wenscht te onderwerpen, behoort in de Geref. Kerken niet thuis.

En nu lijkt mij dit het tragische in het bedoelde conflict, dat de Geelkerkengroep wel een leertuchtkerk wil, maar zich niet wil voegen in het kader van een leertuchtkerk. Deze groep wil leertucht, maar zoodra leer-

tucht wordt op over eig groep gel oordeel v deze gro spoedig leertucht terzijde t

Wat hi De besch Schrift m diging) is de vraag gegrepen de Geref. eventueel Obbink, belijden ring of Zoo is voorstellij ieder, die Maar d Hoofdz de Geref. kerken z over hem heeft dit hebben t blad van En nu Nog een iets luide Maar it Jagers zij Het he daan bij wek een over de schap. Want a ondersta het van

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen

Want elkaar v geen mi tercomm Dit is en vlootj deze toep vinden, s Het fe artikel w en ond onlangs dert me me te ve van tegen